

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
20 maiu st. v.
1 iunie st. n.

Îse în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 20.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Michail Popp.

În 1881, vizitând expozițiunea dela Sibiiu a Asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român, am văzut pentru prima oară numele acesta semnat pe un portret. Interesându-me de aprôpe de tot ce atinge arta și pe artiștii noștri, am păsirat numele, dar am stat prè pușin atunci la Sibiiu pentru a fi avut prilejul să fac cunoșcînța artistului. Vêra trecutâ inse, hotărînd să-mi trec vacanța în Ardeal, unde cu șese ani mai înainte avusesem o primire atât de cordială, mi-l însemnai — pentru că de astădatâ mergeam în părțile Brașovului — printre cei de 'ntei pe cari aveam să-i cercețez.

Intr'adevêr, în primele zile ale petrecerei mele în Brașov, me dusei să vizitez pe artist în locuința-i din ulița Scheilor, situată în fața aripei drepte a gimnasiului român greco-oriental. Un gang larg dă intrare într'o curte îngustă, cum au tôte locuințele din Brașov, căror le sînt necunoscute curțile spațioșe și intinșele grădini; d'acî, o scară suie la salonul artistului a cărui ușă găsînd-o închisă, eminentul profesor al gimnasiului, care avusesse amabilitatea să-mi slujescă de insoțitor, îmi dișe:

»Trebue să fie sus în pod.«
Și urmă să suie treptele.

»Adică pentru ce am urmări pe om în pod?«
îmi dișeam urmându-l.

Enigma mi se talmăci îndată: Podul 'nalt al casei, ocrotit de căldura lui august, ce făcea disperarea lui Depărățenu, printr'o solzitură de țiplă grôsă, eră transformat într'un atelier cu totul original. Un antret, avênd de amêndoue laturile câte un alcov, ducea în atelierul format din blâni prinse 'n căpriorii pe cari se odihniau țiplele și peste tot tapetate cu pânze: O ferêștră menagiată spre mêdă-nôpte da atelierului lumina proprice artei; de 'nainte-io mesciôră permitea artistului să-și noteze impresiunile privind la casa vecinâ séu ascultând la cântecile ce se urcau pân' acî; spre rêsărit, într'un fel de absidă a acestui fel de templu, o a doua ferêștră; o mêsă intinsă, încărcată de schițe, palete, peneluri, tuburi de colorî, ținea loc de altar. O etageră cu câteva cărți, doue cavalete și trei scaune complectau mobilierul. Și pretutîndeni: pe pârêși, d'asupra intrării, pe laturile pie-

dișe ce, unîndu-se, alcătuiău plafondul, tablouri, portrete și schițe. Rafael, Rubens, Rembrandt, George Lazăr, Heliade, Bălcescu, corifeii artei și ilustrațiunile române, țîn acî de urît artistului pe care-l găsîrăm zugrăvînd o pânză destinată bisericei din Arpatac.

MICHAÏL POPP.

Dar galeria complectă a ilustrațiilor noastre în toate ramurile nu este aci. Artistul ne primi cu totă amabilitatea și, după ce admirarăm îndelung diferitele studii de odinioară, între cari două frumoase capete de bătrâni, și alte tablouri, ne conduse în Ildiz-Kioskul seu. Eșind din atelier și urcând treptele unei lucarne, ne găsirăm pe coperiș. Departe d'a ne află inse în plin aer, ca meșterul Manole părăsit pe coperișul mănăstirii Argeșului, eram în fața unui pavilion suspendat d'asupra curții ca grădinile Semiramidei. De formă poligonală, construcția-i, datorită în totul — creațiune și execuțiune — imaginației și mâinei artistului, te uimește. Pe perețele din fața intrării o odaliscă, în mărime aprópe naturală, lucrată în cărbune, pare a te invita să gusti odihna și liniștea acestui cuib aerian întindându-te pe lavița ce-i face ocolul. D'aci vederea se întinde pe costa rîpósă a Tëmpei și 'n înălțimea albastrului ceresc. De 'naintea largei ferestre din apus, pe polițele înșirate pe coperiș în giurul unei vaste cădi cu apă, — eră să dîc basin, — numeroase glastre cu flori presintă ochilor o vegetație bogată, ér odoratului profume 'mbătătoare și alcătuesc un parc liliputian cărui nici un accident de teren și nici o lucrare de artă nu-i lipsește: poteci și cascade microscopice șerpuesc peste dealuri și prin văi, străbat grote și tuneluri și țermuresc escalieri și terase minuscule, prin tot felul de artificii, în cari imaginațiunea cea mai bogată ș-a epuizat toate resursele: natura în totă măreția și varietatea ei redusă la minimum, infinitul mic în fața infinitului mare. Ceialaltă pereți ai pavilionului, dispuși în panouri, au servit artistului să-și desfășore liber totă fantasia-i. Personificarea tuturor artelor prin surorile mitologiei celor vechi, cum și a tuturor fazelor dîlei și ale anului, își crează o societate de cel mai înalt ideal. Ér pe cornicea ce sprigină plafondul în chip de pălnie, medaliónele înfățișând trăsăturile tuturor bărbaților noștri, și mai illustri și mai obscuri, forméză un cerc de contimporani cu mult mai plăcut, de signr, decât ar fi în realitate. Dela Bolintineanu pân' la Aricescu și dela cei doi Brătieni pân' la cei doi Catargii, se desfășurá aci totă gama poeților și-a politicianilor, a prosatorilor și-a oratorilor noștri. O particularitate, d'altfel destul de esplicabilă: geamurile ferestrelor sînt în tricolorul român; noroc că chioscul fiind ascuns între coperișele ascuțite ale caselor vecine, stăpânitorii nu le pot observá, căci altfel ar fi sburat de mult în țándării și proprietarul seu ar fi fost fără 'ndoelá osândit pentru crimă de înaltă trădare.

În schimb artistul care are nostalgia orizonturilor largi, și-i e sete de lumină și de aer, póte vedé întreg orașul din vîrfu coperișului 'nalt și țuguiat al casei sale. O scară practicatá pe povîrnișul involitórei duce d'asupra lucarnei unde, la adăpostul unui coș solid, e ficsată o odihnă. Aci un scaun l'astăptá în toate diminețile să-și sórba caféua cu aerul curat al faptului dîlei. Ne urcarăm pân' aci și găsirăm că artistul avea totă dreptatea să se cocoțeze așa de sus, căci, pe lângă priveliștea întinsă ce se desfășorá ochilor, câte idile nu putea surprinde el, privind în adâncul curților învecinate cu ochii curioși ai lunei lui Andersen ?

Sătuli d'acéstă priveliște în spațiu și după ce ne minunarăm încă odată de rábdarea și măestria artistului, singur architect, dulgher, tîmplar, vopsitor și pictor decorator, coborîrăm, nu făr' a aruncá mai înteu o privire și cabinei de bae cu duș, menagiată lângă alcovul din dreapta, în salonul oficial situat la rîndul al doilea al zidirii. O ordine și o curățenie de fată mare — artistul e flăcău — domniá aci, unde totul, întocmit cu simplitate și cu gust, denotá mo-

destia și talentul amfizionului. Păreții erau literalmente căptușiți cu tablouri, între cari portretele se aflau în număr covîșitor și multe de minune reușite. Însemnám printre aceste p'al mitropolitului Șaguna, de fericită amintire, pânzá admirabilă ce ar puté figurá cu onóre într'o pinacotecă; și al lui Șincai, în portu-i de peregrin; p'al lui Nicolae Bălcescu, ilustrul istoric al lui Michaiu-Vitezul, de o asemănare deseversită, pot afirmá acei cari l'au cunoscut; apoi capete de femei, pré frumoșe, fiind admis că ardelenele sînt intruparea mândrului tip daco-roman, și aceste fiind modelele artistului. Printre aceste deosebim portretul unei brune încântătoare din care artistul a făcut un tablou: un ánger a cărui expresiune, divinizatá prin lumina mistică ce penelu-i máestru a lăsat să cadá asuprá-i, e tot ce póte fi mai ideal. Doue capete lucrate în mărimea școlei italiene multámesc pe cei mai puțin amorezați de frumuseți mistice, ér strugurii delicioși, atârnați d'asupra intrării, satisfac pe deplin pe iubitorii de natură mórtă.

Acesta e salonul artistului, modest pentru că, nevoit să trăească din lucrul mânilor sale, el trebuie să facá meștesug, ér nu artă; acéstă cere pré mult timp și mijlóce pré mari pe cari nu un oraș ca Brașovul, dar nici Bucureșcii nu le póte da!

După ce admirai îndelung și aménunțit colecțiunea artistului, făcînd dintr'o scurtă visită de cunoștință o lung esamen de amator, ne despărțirăm — cu totă marea deosebire de vîrstă ce eră între noi — cei mai buni prieteni. D'altmintrelea artistul, cu înfățișarea-i ce pare severă la prima vedere, accentuatá încă prin sprincenele-i stufoșe, barba-i lungă ca a Legișlatorului lui Michel Angelo și péru-i tuns scurt și pieptenat în sus, e omul cel mai tîner. Cîrunțenia lui chiar e departe de a-ți destáinui greutatea celor șesedece de ani pe care îi pórta cu voinție în spinare, și cu totă dárnicia de care dăm dovédă când e vorba să socotim etatea altora, nu i-am putut da mai mult de patruzeci și cinci de ani.

Dar e timp acum, după ce v'am arătat pe om în cadru-i artistic și pe artist în liniștea traiului de astăzi, să vi-l arăt, sub acéstă indoită față, și 'n frământarea carierei străbătute pân aci.

Michail Popp — cunoscut și sub numele familiar de Mișu — e al decelea copil al lui Ión Moldovan Popp de Galați, pictor, sculptor și poleitor, originar din Fágăraș și stabilit pe la 1818 la Brașov.

Născut la 28 martie, 1827, în suburbiul Scheilor, Michail Popp și-a petrecut primii ani ai copilăriei în Sécuime, unde tatăl seu se indeletnicia cu facerea altarelor pe la bisericile catolice.

Aci, pe lângă rugăciunile și citirea Acaftistierului cirilic, cu care-l deprindeau mama și surorile sale, el făcú cunoștința literilor latine în școlele ungurești, unde se ducea cu copiii din sat.

Cincispredece ani copilul trebui să impartă viața nomadă și de muncă a părinților sei, frecventând, în scurtele intervale de rîspas petrecute la Brașov, ba școla românescă a dascălului Lache, ba școla grecească, ba în fine școla normală catolică unde-și complectá studiile. În timpul ce-i rămânea liber, el desemná și ajutá la lucru familiei sale artiste.

În 1842, tînerul Michail intrá la școla militară grănicerescă din Kezdi-Vaşarhei, unde căpeta în curînd cu plăcerea d'a se face ostaș și rangul de căprar. Peste doi ani inse, în prevederea evenimentelor ce aveau să urmeze, un pojar de studenți unguri de prin orașele apusene năvălind aci spre a 'nvêță arta militară, acéstă carieră deveni fără speranță pentru Români. Atunci Michail, apucat de o nostalgie artistică, scrise alor sei, că eră hotărît să 'mbrățișeze meseria părintescă și începú, tot ajutând tatălui și fra-

telui seu Nicolae Popp, ocupați la mai multe altare și biserici din Săcuime, a se indeletnici serios cu arta.

Progresele ce tinărul artist realiză în scurtă vreme și indemnurile tuturor cari vedeau lucrările sale, hotărâră pe tată să-și trimită feciorul la Viena.

Intr'o noapte din toamna anului 1845, care pentru el eră ziua cea mai fericită, artistul porni din Brașov. P'atunci nu erau încă drumuri de fer și trebuiau săptemâni pentru ca s'ajungi la Viena, decă scăpai din mâinile bechierilor și cicoșilor ce băntuiau puste Ungariei. Unul din cei doi tovarăși de călătorie eră un Român din Moldova, dl Ión Ionescu, profesor, cu care tinerul artist legă o strînsă prietenie. Impreună, vizitară în drumul lor tot ceea ce presintă un interes ôre-care, în orașele pe unde treceau, până la Peșta, care inotă în cea mai cumplită miserie din cauza inundațiunei din 1838. Faimosul pod suspendat, ce face astăzi fala capitalei ungare, p'atunci eră în construcțiune și comunicația cu Buda se făcea pe un pod de vase. Ací vaporul luă locul diligenții și tinărul nostru, deja uimit de tot ceea ce avusese privilegiul să vedă pân' ací, fu răpit de acest mijloc de locomițiune lui încă necunoscut, de maeitatea fluviului, de pitorescul termurilor. Poșonul (Presburg), strevăduț ca printr'un vël prin negura dimineții, adaoe încă la varietatea impresiunilor lui.

În sfârșit etă Viena cu turnul ascuțit al catedralei sale; etă Praterul cu învălmășela-i babelică!

Ținta călătoriei eră ajunsă; mai remănea s'ajungă și p'acea a aspirațiunei lui! Lasându-și dar prietenul la hotel, porni sub conducerea unui hamal, inarmat cu scisôrea de recomandăție ce avea cătră un slujbaş român stabilit ací. Nu-l găsi acasă și toate speranțele puse într'ensul remaseră deocamdată baltă. Atunci tinărul simți totă greutatea situațiunei acelu care se află cu totul străin în imensitatea unei capitale mari. Se întorse dar la hotelul »Lupul alb«, unul din cele dinteu, unde trăsese cu prietenul seu, și fiind că nu ací putea viețui un modest student, trebui să-și aducă aminte de cele ce citise despre Viena și anume că, afară din cetate, într'un Foburg numit Leopoldstadt, se aflau hotelurile cele mai efține. Se stabili îndată într'unul din aceste și, putend acum să privescă viitorul mai cu încredere, se dete cu totul setei lui de impresiuni. Distribuind unele din scrisorile ce-adusese cu sine și în așteptarea rezultatului altora, el cercetă orașul, oprindu-se adesea îndelung s'admire zidurile colosale, bastiônele ciclopeane și șanțurile vaste cari ocoliau cetatea și cari în urmă, derîmate și nivelate, s'au transformat în Ringul de astăzi, séu, țintuit de puntea canalului Dunării, să urmărescă cu privirea vapoșele și luntrile încercate ce-l brăsdau în tôte sensurile.

Întelnirea unui vechiu prieten al familiei, un căpitan aflat ací în garnisonă, care i se agătă de gât într'o di, smulgendu-l visăriei sale, îi fu mai de folos decăt tôte scrisorile-i de recomandățiune. Imbrățișat călduros de familia bravului căpitan care-i găsi o locuință în apropiere de el, se simți mai puțin între străini. Introdus apoi, după câteva zile, la academia de 'bele-arte Sfânta-Ana, al cărei director eră profesorul Anton Petter, fu orânduit să urmeze cursurile profesorului Gselhofer și realiză în cel mai scurt timp progrese uimitôre. Nici unul din colegii sei nu eră destoinic să-l intrcă în esecutarea mai repede și mai asemuitôre, a unui portret de pe natură și totdeuna »afurisitul de Valah«, cum îl numiau Nemții în necasul lor, eșă învingător din asemeni curse pe terenul artei ce se întreprindeau între elevi.

După doi ani de studiu, în cari bibliotecile, muzeele și celelalte institute de cultură complectau edu-

cațiunea artistului, în urma unei scrisori din partea părinților cari presimțiau evenimentele ce se pregătiau, tinerul Michail porni spre casă cu caravana cărăușilor, — ce sosiă în fiecare tómnă la Viena cu măruri brute din Ardeal și din România, spre a se întorce în schimb cu lucruri de lipscănie și altele, — cu totă neîncrederea ce insuflau aceștia și cu totă nesiguranța drumului băntuit de bicicașii și de jivani ce infestau ciardele.

Ajuns cu bine acasă, găsi ací un tovarăș de artă, cu care mai târziu eră să fie și tovarăș de muncă: pe pictorul Constantin Lecca, ocupat a zugrăvi templa bisericii Sfântului-Nicolae din Scheiu. În primăveră revoluțiunea deveni iminentă; se făceau pregătiri pe capete. În fine vulcanul isbucni. Pictorul care pân' atunci zugrăvisse numai stindarde de înfrățire a Transilvaniei cu Ungaria, lăsă paleta în cuiu și apucă arma intrând în rândurile gardei naționale române, ce păzi Brașovul până la sosirea Ungurilor sub comanda lui Bem. După bătălia din pădurea Codlei, în martie, 1849, și după ce armatele rusă și austriacă se retraseră peste noapte, în cea mai mare liniște, la câmp, trei salve — semn de primejdie — resunând de pe dealul Străjei, deteră fiecăruia semnalul retragerii. Tinerii, între cari și artistul, primind binecuvântarea părinților, porniră spre graniță și, strecurându-se cu greu printre ostirea rusescă și mulțimea de băjenari ce incurcau drumul, sosiră la Ploești. Ací junele emigrat fu ajuns din urmă de sora și cumnatul seu, dl Stelian Emilian, astăzi profesor la Iași, ambii jefuiți de miile de aventurieri ce însoțesc armatele ca stolurile de corbi, stêrvurile; mai mult: soțul eră arestat după pira unui spion pe care mai înainte guvernul provisoric îl dase ca tovarăș de propagandă spre a ațită revoluțiunea în județul Buzeu. Astfel câte-și trei fure trimiși din subprefect în subprefect la București, unde situația se limpeși cu bine.

Dar greutățile vremilor și, prin aceste, dificultățile începuturilor unei arte încă străine p'atunci la noi, unde nu se găsiă nici de lucru și nici materialul indispensabil, făceau grea de tot vieța artistului, care insuflă dlui George Iónid, primul librar pe atunci, ideea de a se asortă cu obiectele necesare artei. Grație stăruințelor unui vechin prieten, dl Ión Socec — marele nostru librar-editor de astăzi — pe care-l găsi ací, modestul deposit de hârtie și de cealôve al dlui Iónid se transformă în curend într'un magazin de artă »Sub șildul Păun« după modelul celor ce erau pe atunci la Viena și după cum din ne-lorocire sînt astăzi cele mai multe din librăriile nôstre. Prin august anul următor pictorul Lecca, venind în București — unde mulțămită unor rudenii influente căpătase comanda stégurilor pentru armată, își asociă pe Popp. Dar acestea se terminară în curend și pictorul, pe lângă puținele comande de portrete, trebui, spre a nu muri de fôme, să facă meserie de zugrav de firme.

În 1851 Lecca, numit profesor de desem la Sfântul-Sava, Barbu Stănescu, poleitor și pictor din Cămpulung, și Michail Popp, formară un triumvirat artistic. Cei din urmă doi ședeară la »hanul lui Simeon Armeanul«, astăzi »Hotel Simeon.« Acesta fiind cel mai frecventat pe atunci, căci trăgeau ací toți proprietarii, arendașii, profesorii și slujbașii ce veniau din provincie, artiștii avură un moment atât de mult de lucru, încât Lecca dicea de atelierul lor că eră »curat toropană.« Și porecla nu eră decăt fôrte nemerită, decă trebuiau să zugrăvescă și oue de Pașci, — represintănd pe un câmp d'aurit și ornamentat pe o parte invierea, ér pe cealaltă un mănunchiu de flori, — după însărcinarea logofetului bi-

sericesc Iancu Bibescu, care voiă să le ofere inaltele fețe ale curții și ale bisericii. Acestor triumviri se datoroșce zugrăvirea bisericilor: Curtea-Veche, in 1852; Sfânta-Ecaterina, Sfântul-Gheorghe-Nou și a capelei dela cimitirul Șerban-Vodă (Belu.) Cât despre biserica Sfântului-Dimitrie — in nădejdea căreia făcuseră claca ouelor de Paști — ea fu dată lui Szatmári.

Chemat in 1855 la Tergul-Jiu, Michail Popp zugrăvi biserica domnescă și după o ședere aci de cinci ani, care-i lăsă amintirile cele mai frumoșe și in care interval zugrăvi și biserica din Gârbov, pictorul se întorșe la locu-i natal, părășit cu doispredece ani mai nainte.

Dar simpatiele numeroșe, ce artistul lăsase in urma sa, nu întârziară să-l cheme inapoi. După o scurtă ședere la Craiova, el fu însărcinat de episcopul Rîmnicului, Calinic, să zugrăvescă biserica dela schitul Frăsinei; in 1863 veni la București spre a ajuta lui Lecca la biserica Radu-Vodă, ér in anul următor il gășim la Câmpulung, lucrând in Ardeal pentru zugrăvirea bisericii din Satul-Lung (Săcele.) Aci, in urma unui accident, avu degetul arătător al mânei drepte estropiat. Totuș imaginațiunea și opera sa urmară a fi resfirate prin templele ridicate credinței in Cernat (Săcele), Toderița, Rîșnov, Țințari și Arpatac.

Netăgăduit, activitatea ce a desfășurat și timpul in care s'a produs, asigură modestului pictor, care a preferat intotdeauna reclamei șgomotoșe liniștea muncii, unul din cele dinteu locuri in istoria artei române și in special a picturii religioșe, și, cu tôte că 'n așa condițiuni — când efinătatea lucrului este esențialul pentru dreptii-credincioși — artistului îi e cu reputință să producă ceea ce ecsigența modernă numeșce artă, el totuș a presărat in cariera-i artistică trăsăturile ce denotă un profund talent. Dēcă ar fi posibil ca din haosul acestor tribulațiuni, din frământarea acestei esistențe de muncă in care artistul a trebuit să cheltuescă comori de imaginațiune, să spicuiș și s'adunăm, — cum de exemplu un diarist la finele anului, resfoind colecțiunea tōei unde și-a resfirat articolii, își spicueșce și-si adună la olaltă pe cei meniți să-i scape numele de uitare, — câte creațiuni n'am găsi cari ar fi in stare, punënd pe creatorul lor in adevărata lui lumină, să-i asigure locul ce i se cuvine! Prin acēșta inșe munca pictorului e mai ingrată decăt ori-care alta. El niciodată nu va putē să-și vedă — de pildă ca poetul ori ca musicantul — strîșusă intr'un snop munca-i imprășciată in cele patru vânturi, să-și aibă ca aceștia ediția complectă a operelor sale.

Dar fără 'ndoelă posteritatea ține sēmă de lucrul acesta și tocmai pentru aceea e de ajuns o singură pânză, care să intrunescă tôte inușirile fericite ale artistului, spre a i se aprețiă tot meritul. Astfel din numeroșele pânze bune ale artistului, rēșlațițe cam pretutindenii pe unde a trecut, acele puține aflate in mâni bune, vor pledă indestul pentru a mântui de uitare numele lui Michail Popp.

București, februarie, 1888.

A. C. Șor.

Petre Carabete.

(1504)

Când reposă Stefan-Cel-mare,
Al lui trup, cu iubire,
Fu dus și pus lângă altare
La Putna in mănăștire.

Acolo, ai sei il lășară
Trei țile, ca să pōtă
Veni să-l vedă de p'afară,
Boerii și obștea tōtă.

P'un tron de fildeș, după care
Se innōdă un balaur,
El stă, 'ntr'a morței nemișcare,
In cap cu stema d'aur.
Trăsăturile-i, de și scăldate
In umbra cea adâncă,
Conțin atăta maiestate,
Incăt il creți viu încă.

Și, ne 'ncetat poporul vine
Sub bolțile tăcute,
Să-l vedă, și să i se inchine,
Și mâna să-i sărute.
Pētrunși de jalea ce-i adună,
Cu dor toți lăcrămēză.
Și-i dic: »Stefane, diua bună!«
Ș-apoi ingenunchiēză.

Dar, colo, după stălpul unde
Zidirea se desparte,
De ce acel om se ascunde
Și stă de toți departe?
El n'a mers la Domn, in țērînă,
Ca ceialaltți, să se plece;
El n'a sărutat a lui mână,
Ci șade mut și rece!

In nōpte. Lumea și mișcarea
S'au dus din catedrală,
Și Stefan a ramas in marea
Tăcere sepulcrală.
L'a candelor slabă zare
Ce pe pāreți se sue
Și dă la tot forme bizare,
El pare o statuē.

Atunci de lângă stălp, din umbră,
Un om inaintēză
Și 'n taină, subț absida sumbră,
Spre Stefan se 'ndreptēză.
Un cuget reu p'a lui figură
E scris, căci pironēșce
Pe Domn priviri pline de ură
Și astfel îi vorbeșce:

»Sunt Cara-bei. Ascultă bine!
La Rahova 'n bătaie,
Cinci fii ai mei s'au prins de tine
Ș-ai pus pe toți să-i tae.
Atunci in a mea desperare,
Jurai pe Alah sfântul:
Să nu mor fără rēșbunare,
Ș-acum imi țin cuvēntul!«

Vorbind așa fiara pāgână,
In furia-i orbescă,
In sus ridică a sa mână,
Pe mort să-l pālmuēșcă;
Și gestu-i, mărit de lumină,
In mișcarea-i diformă,
Pe zid, până 'n tavan, desină
A sa umbră enormă.

Dar palma-i sacri-lege încă
Pe Domn nu il atinșe,
Când, din odihna lui adâncă,
I se pāru că ese

Și că-i aruncă o privire
Așa de 'ngrozitoare.
Incât cădă, fără simțire,
Subt ale lui picioare.

In urmă, Cara hei se dete
La legea creștinăscă,
Schimbând in *Petre Cărabete*
Numirea sa turcoască.
Subt Ștefan Tinerul, se știe
C'ajunse Vornic mare
Și că sdrobi, 'ntr'o bătalie,
Oștirele tătare.

Ciru Oeconomu.

Bogdan I séu Intemeierea Moldovei.

— Tragedie in versuri, in cinci acte. —
(Urmare.)

ACTUL III.

Scena I.

Molda, adormită, in genunchi, cu capul răzemat de stêlp, cum remăsese la sfârșitul actului al II-lea.

Zemir apoi *Tatari*.*Zemir* (intrând repede.)

Incóce! hei! cu toții incóce alergați!
Pe dênșii puneți mâna, mi-i prindeți și-i legați!
(Tatarii năvălesc din tóte părțile; *Zemir* privește rătăcit in giuru-i, până ce zărește pe *Molda*.)

Dar ea-i! . . . Fu ér vis crâncen . . . vedenie smintită!
E dênșă tot aicea, cădută, adormită . . .

(Tătarilor.)

Ești! — Or nu, stați încă. — Cu grabă pregătiți
Odóre și veștminte și flori — și tot ce șciți!
Impodobiți cetatea cum n'a mai fost vr'odată;
Voesc ca nunta noastră să fie ađi serbată
Mai falnic decât fost-a vr'o nuntă pe pământ.
Ești!

(Tatarii es cu grabă.)

Scena II.

Zemir, *Molda*.*Zemir*.

Ce chin năprasnic! Tot sângele-mi frământ!
Abiá inchisei ochii vr'o câteva clipele
Și mult pocite visuri — vedenii próste, rele,
In ghiare me 'nhățără . . . Ea dórme coalea jos . . .
Dormind, se pare încă al seu chip mai duios!
De ce natura 'ntrégă ponciș se 'mpotrivesce
La dorul ce me arde ș-atât me chinuesce?
Visai că 'ntréga-mi curte s'a fost incungiurat
De lupi turbați ce vajnic urlau neincetat;
De-odat' dintrênșii unul la mine se aruncă,
De înima-mi cu dinții-i el gróznic me apucă . . .
Dădui un țipet mare atunci — și m'am trezit
Strigând: »Ei! prindeți! prindeți pe róba ce-a fugit!
— Fu vis! . . . căci ét-o coalea pe lespeđi, dormind dusă,
Ca frageda cerboică in cuib de stânci ascunsă . . .
Și 'n al ei somn, véd bine că farmecu-i focos
In lume n'are sémên — și n'oi găsi ici-jos
O altă 'nchipuire ce sórta ca și firea-mi
Atât s'o stăpânească! — Și decă ađi iubirea-mi

Găseșce 'mpotrivire la gingașul ei sîn —
Și decă 'n loc de miere ea-mi dá să béu venin,
Așa ursita-mi scris-a in cartea ei pocită! . . .
— Dar ríde-voi cu hohot curênd de-a mea ursită!!
Luptă-voi și 'mpotriva lui ênsuși Dumneđu! . . .
De el sus stăpâneșce — ici — jos stăpân sânt eu!
Și chiar de aste locuri intinse și mânóse
Preface-s'or in riuri de sânge, 'n munți de óse, —
Că stelele cu tóte se vor schimbá in stânci,
Cădênd potop pe lume, că iadurile-adânci
Iș vor deschide hornuri de foc roș vêrsátóre,
Spre-a arde trupuri, pietre și țernă, ș-or ce bóre, —
In ciuda tuturoră, tot róba-a fi a mea!

Molda, (tređindu-se.)

Oh Dómne! . . . Adormisem . . . Ce nópte lungă, grea . . .
(Vêdênd pe *Zemir*.)

— *Zemir*!*Zemir*, (apropiându-se.)

Eu sânt copilo!

Molda, (depártându-se de el.)

Fugi! fugi!

Zemir, (luând-o de mâni.)

A! de-astădată!

N'am poftă de fugire! — Ascultă, dragă fată:
Ađi, orce 'mpotrivire, o veđi, e de prisos;
Zădarnic cerci acuma un joc nenorocos!
Ca nici o róbă 'n lume tu ești aici primită, —
Mai mult! chiar ca emiră vei fi curênd sfințită,
Domnind făr' de păsare pe némul tătăresc, —
Din Asia intrégă popor mai vitejesc!
Ce ranguri mai mărețe poți tu rivni in lume?
Zemir-Han îți dá stema, iubirea ș-al seu nume;
Ca să-ți vestesc acésta aicea am venit;
De nuntă 'n curtea mare e totu! pregătit;
Intréga tătărime așteptă 'n nerăbdare
Pe nóua sa emiră, frumósă, zimbitóre,
Ce blând împărtăși-va la fiece supus
Cu mâna ei chiar, daruri de-un preț măreț, nespus
Și fiecare gură in vrednică urare
Îți va cântă viers falnic de binecuvêntare!

Molda, (ingenunchiând.)

Oh Maică! me scuteșce! . . .

Zemir.

Când miéđă-đi va fi
Cu-ai mei curteni de sémă aicea vom veni,
Să te luăm și ducem colo peste cea punte,
In pagoda măréță, — și 'ndată pe-a ta frunte
Punêndu-se coróna de-ai nóștri preoți sfinți,
Ce vor nălță la ceruri, in rugi, cântări ferbinți,
Vei fi a mea emiră . . . și . . .

Molda.

Maică Précurată!

Zemir.

De-o dragoste făr' margini vei fi incungiurată,
Și 'n brațele-mi . . .

Molda.

Mai bine un șerpe-otrăvitor
Să-și vire colții aprigi in ast sîn ardêtor,
Decât in brațu-ți barbar să m'afiu . . .

Zemir.

Ei, copilă!

Ce n'ai cât nuri și minte . . . de tine mult mi-i milă . . .
(Se aud cornuri.)

Privește în cetate, întregul meu popor
Așteptă să te vedă c'un dor nerăbdător!
(Urări în afară.)

Ascultă-i! te urază, în falnică pornire!
Arată-te lor colo, să poți să te-admire...
Hai, vino!

Molda (impotrivindu-se.)

Nu!

Zemir.

Dar vino! ț-o ȳic eu... O voesc!
E datină străbună ca n mul tătăresc
Să ved  mai nainte pe noua sa emir ;
Privește-i toți, acolo, în pr jma ta veniră!

Molda.

Nu, nu...

Zemir.

Dar vin' odată!

(O ia cu sila și o duce în fund; *Molda* își astupă fața cu m nile; *Zemir* cu mare putere i le descleștă, ș-o arată tătarilor, a căror glas se aude jos, dedesubt, strig nd din nou și prelunghit urări puternice; apoi o pl e de ramuri, flori și alte pod be cad în scenă peste *Molda*.)

Molda (sbucium ndu-se în m nile lui *Zemir*.)

Oh mórte! mórte vin'!

Me scapă de rușine! me scapă de ast chin!

Zemir.

Privește cum poporul cu ramuri te 'mpesor !

Molda.

Bl st m pe capul vostru și tot ce ve 'ncungiu !
Să spulbere 'n voi cerul plăgile-Egiptului!
Să n'aibă țer  'n lume n mul tataului!
Lumină 'n vatra v str  să nu se mai aprindă, —
Robiți să fiți ca mine! și f mea să ve 'ntind 
Ca șerpele pe țern  — și 'n gloduri svircolind,
Pe mama v str  însăși s'o bl stemați pierind!...

Zemir, (chem nd.)

Negrilă! hei Negrilă!

Scena III.

Negrilă, Zemir, Molda.

Negrilă.

Aud!

Zemir.

In grabă mare
Să cauți ș-aduci aicea pe baba vrăjitoare,
Ce eri mi-a spus ursita at t de-adevărat.
Imi trebuie indată!

Negrilă.

Ea încă n'a plecat;
E 'n curte, ș-oi aduce-o.

Zemir.

Dar ad-o ađi odată!

Scena IV.

Molda, Zemir.

Zemir.

Ea șcie dresuri multe, b rbonița clonțat !
Și cred că 'ntr'o clipită, c'un bețișor de os
De-ți va atinge fruntea or s nul teu cărnos,

Se va schimb  și firea-ți și via ta pornire —
Și vei ved  în mine pe cel mai dornic mire,
Cu fața mult blajină, cu ochiul fur tor,
Cu zimbetul și brațul mereu dr gostitor...

Molda.

Nu vraje și nici dresuri vor fi vr'odată 'n stare
Să schimbe-a mea pornire; nici temeri, nici od re!
Că te urăsc c'o ură f r' s m n pe p m nt —
ȳ-am spus-o, ț-o spun încă! Și de și rob -ți s nt,
Supunere din parte-mi să nu aștepti vr'odată;
Că și 'ntr'un chip, și 'n altul, tot f -voi sugrumată!

Zemir.

Voi șci să fiu mai gingaș dec t ți 'nchipuești...

Molda.

Vei fi oric nd tot fiara ce și acum tu ești!

Zemir.

Cu vremea te-i deprinde cu-a mea imbr țișare.

Molda.

Când rana se 'nvecheșce, ea l c în veci nu are!

Zemir.

Or fața-mi numai face s  me urăști aș ?

Molda.

Ur sc în tine firea, nu 'nfr ișarea ta;
Ur sc în tine omul cel crud și făr' de milă,
Ce 'n drum, hoțiș, nemernic, r peșce o copil 
Ș-apoi prin silă-i cere iubire, suflet, dor, —
Trei lucruri, ce în lume oricare răpitor
Nu p te să le aibă prin orice svircolire.

Zemir.

Amar ești înșelată în  rba ta pornire! —
Dar m ni, ca mielușica te voi ved  c d nd
În brațele-mi deschise, iubirea mea cerșind.

Molda.

De-ai pune c te-un deget per nd-per nd să-mi smulgă,
S u ochii să mi-i scótă, or s ngele să-mi scurgă,
Au carnea-mi l sii-f șii la c ni pradă s'o dea —
Eu nu-ți voi da nici m na și nici iubirea mea!

(Ese.)

Scena V.

Zemir, Lima.

Zemir.

O astfel de 'ndirjire nu pot, ȳeu! a pricepe.
(V d nd pe Lima ce intră.)

Venit-ai? — hai degrabă și farmecu-ți incede;
Și decă p n' l'ameđ  in stare nu vei fi
A r bei mele suflet amar, a indulci, —
Iubirea ei spre mine s'o 'ndrepti făr' de smintire,
Să faci chiar să se schimbe intr g'a d nsei fire, —
Pe țepa cea mai naltă te 'nfig, te p rjolesc!

Lima.

Pr  'nalte! pr  mărețe *Zemir*, han tătăresc!
Puterea ta în lume e făr' de-asm nare;
Cu grabă la porunca-ti voi da eu ascultare, —
Ș-a tainelor ascunse ce șciu dela b tr ni,
Cerc -voi ađi puterea cu r ba ta; — pe m ni
Ved -vei cred la sinu-ți, ca mielul lângă  e,
Protivnica copil  iubindu-te, vi e,
Și mângându-ți g tul cu brațu-i dr gostos...

Zemir.

Ț-oi da tot ce mi-i cere, cu vîrf și cu prisos!

Lima.

Ceva 'nainte totuș, cred, n'ar strică, stăpâne?

Zemir (eșind.)

Dă-mi tu dintîi iubirera-i!

Scena VI.

Lima, singură.

Ce inimă de căne!

Sermană vrăjitoare, acé-ta-i plata ta . . .
Ce dregi, ce faci, ce mistui — resplata mâni ț-a da!
— Haideti dar vrăji măestre, voi taine afundate,
Cuvinte decând lumea — de lume neaflate, —
Porniți și-mi dați putere . . . O inimă 'ndulciți, —
Un suflet de femee pe voe-mi îl suciți . . .

(Descântă între dinți niște cuvinte neînțelese ;
scóte apoi doue óse din sîn și le ascute mereu
unul prin altul.)

Mai tare-i decát fierul, mai aprigă ca focul
Iubirea cea mai veche ce 'n piept îi ține locul!

(Mai descântă.)

E! nu cumva puterea-mi se va sfărma acú?
Un tremur simt în mine . . . ce-o fi? — Au vei și tu
Vr'o vrajă mai cumpliă ca cele ale mele?
Séu porți vr'o nestimată picată dintre stele
Ce te-apără de farmec? . . . Dar vino când te chem!
— Și nu! nu vine . . . Et-o! . . . ea vine . . . dar me
tem . . .

Naintea ei aduce-un semn de dumnezeire
Ce stinge tótă vraja-mi . . . A!

(Ese repede acoperindu-și fața cu haina ei.)

(Va urmă)

N. A. Bogdan.

Istoria districtelor românești în Bă- natul timișan.

VI.

Cumcă districtualii au aderat la autonomia lor, se pòte constata din procedura lor în casuri judiciare deseversite cu diferite ocațiuni, și că districtele numai în casuri excepționale se folosiau de apelată la Curie și autoritatea regelui. Ladislau cel mare în un cas de divergință predială, escat între Caransebeș și Muntenie, trimite pe Ion Trintul, care pe acelea vremuri fusese Ban al Severinului, și care escurgend la fața locului, și după ce a cercetat starea și poziția pământelor divergate, a regulat pecat i-a fost posibil limitele prediilor, a lui Bogdan și fiului lui Stefan proprietari în Mutnic, și a lui Radu fiul lui Voinic cari se certaseră cu nobilii din Mutnic și din Caransebeș. Acestea diverginți cu astădată nu s'au putut complaná definitiv, ci a trebuit de nou la 1391 a se pertractă, când în meritul acesta Nicolae Pereni ban al Severinului, de nou conchiamă nobilii din patru districte (Nobiles et Kenezios quator provinciarum) Sebeșului, Lugoșului, Comjatalui și a Caranului, cari aduc în cauza otarelor deliberația, ca pământele luate să se redeie nobililor din Mutnic.

Un alt cas istoric și de interes este. Un Petru Temeșel și frații lui Cristofor și Mihaiu din districtul Almajului au posedat la podgoria muntelui Pađiș în

distr. Meadie, comunitățile Kriva și Izvorul, inse venind Voivoda Dan din România în părțile acestea și hărțuindu-se a pus în pradă tóte documentele de donație a susnumiților Kinezi. Regele Sigismund în cauza acestor nobili la 1390 lasă banului Ion a face cercetare în cauză și la afirmările numiților nobili desposesionați de documentele lor dotaționale; și după ce banul Ion ascultă pe toți nobilii din distr. Sebeșului, Lugoșului, Meadie (a nobilibus et alterius status hominibus comitatum Sebes Lugos et Mihald) și după ce a făcut arătare și dovədə afirmativă, regele familiei Temeșel a dat alte documente dotaționale asupra comunităților Kriva și Izvor.

E de un interes istoric, că aci se face amintire de comitat și provincie, și numai mai târziu de district — apoi se face pomenire de more Kineziatus, ad: Unele familii nobile aveau proprietăți, cu predicatul și dreptul de Kineziat dela predecesorii lor din adânci bêtănțe.

E de observat din organismul acestor districte, că de și fieșecare district își avea capul seu suprem; inse unitatea tuturor districtelor eră condusă de banul Severinului, care locuia în Caransebeș. Se vede, că din adânci bêtănțe acest oraș eră preferit și-și avea predominațiunea asupra celorlalte districte. Causa acestei dominațiuni este, că Caransebeș eră un municipiu vechiu pòte pe ruinile Tibiscului edificat, unde se adăpostiră din adânci bêtănțe mai tótă aristocrația și ómenii de arme a poporului banatic.

Cumcă distr. Caransebeșului eră centrul și locul cel mai preferat, se pòte constata și din următorea faptă. La 1451, Ion Corvinul ca guvernorul Țișișorei, face provocare cătră subprefecții districtelor române (Nobilibus viris Judicibus nobilium septem sedium Valachorum . . . Comprovinciales praescriptarum septem sedium (al 8 distr. Comjatal eră amanetat lui) valachicaliam ad unum certum et brevem terminum sedis vestrae Judiciariae per modum proclamatae congregationis generalis.

Acésta congregația ținută la 1452 în Caransebeș, avea a decide asupra posesiunei nobilului Mihaiu Ciornea, care posedea din adânci bêtănțe Drencova și tot giurul ei; inse își perduse actele de donațiune; séu că acésta posesiune ce avea în stăpânire dela predecesorii lui în continuu. Mihai Ciornea se vede că, ca să-și improspeteze dreptul de posesiune, s'a provocat la martori și contemporanii sei, cari puteau documentă dreptul seu de a posede Drencova. La acésta congregația luară parte opidum Sebeș, Almaj, Lugoș, Mehadia, Caraș, Borza și Comjat. Tóte 8 districtele cu tótă universitatea nobililor și Kinezilor, investigând cauza de posesiune, au recunoscut, că Mihai Ciornea din adânci bêtănțe dela predecesorii lui în continuu cu drept a stăpânit Drencova și cu acel drept o stăpâneșce până ađi și densusul. Din acest cas, se constată că românii în părțile Bănatului timișan au fost imposesionați la venirea maghiarilor și provéduți cu donațiuni și prerogative italice, pe cari densusii prin autoritatea regilor maghiari numai le-au remprospetat și privilegiat.

(Va urmă)

V. Grozescu.

Cugetări.

Viéta e o comedie pentru omul de spirit; o tragedie pentru omul de inimă.

*

Ori-cine are trei feluri de prieteni: prieteni cari îl iubesc, prieteni căroră nu le pasă de el și prieteni cari îl uresc.

N o n a.

— Istorie de mahala. —

Bărbieria lui nea Ghiță e plină. Nu mai incap mușterii, cu toate că prăvălia, slavă Domnului! e mare. Așa e în toate sambetele seara la nea Ghiță. Toți vecinii, ba și mulți cumetri taman după la Obor, vin la nea Ghiță să se *ferchezuască*. Căci trebuie să ve spun, că bărbieria lui nea Ghiță e *mudel* în mahala. Să umbli în ruptul capului noue mahalele și nu dai d'un meșter bărbier mai dibaciu și mai *fain* ca nea Ghiță. Pote că la *santru*, pe unde își dau *perdaf* boerii, să mai fie vr'unul ca dumnealui. Incolo ferit-a sfântu!

Ș-apoi nea Ghiță nu e numai bărbier. E și *felcer*. Scote masele cât te-ai șterge la un ochiu și fără să ții A!.. Pune pahare și lipitori c'o indemănare de spărit și tunde, frisează, rade și spală la cap ca o vrăjitoare! Cine are noroc să-i cadă în mână, ese ca din cutie. Și când se uită în oglindă și se vede ce frumos l'a făcut nea Ghiță, pe lângă un ban mai mult la plată, ție cu mulțumire:

— *Halam să-ți fie*, nea Ghiță!

Dar nea Ghiță, luând banii și asvêrlindu-i cu șgomot într'o pușculiță de tinichia, răspunde *semplu*:

— Și dtale de bine, nea cutare. Și să mai poțesci pe la noi!

Și așa cu toți mușterii!...

Ș-apoi mușterii nu vin la nea Ghiță numai pentru nfrumusețarea capului. Aș! Vin și pentru altceva. S'adună în bărbieria dumnealui, pentru că nea Ghiță e om *umblat* și *citit*. Dela dumnealui mai află câte alea toate cari se petrec în lume, pentru că de la dumnealui e *abunat* la *Iniversul* pe care-l citeșce din scôrtă 'n scôrtă. Șcie toate alea, nea Ghiță, ție așa. Șcie chiar când strănută se'u se scarpină 'n cap împărații. Șcie când cad *guberniile* din toate țerile, de pe fața pământului. Ei, șcie de toate, în sfêrșit, ce mai dura vura.

D'aia și mahalagii l'au poreclit: *Gură de aur*!

Și, cu adevărat că e *Gură de aur*. Căci pe lângă că spune cu haz tot ce spune, apoi cântă din gură ca un *canal*. Și nu cântă numa din gură, bată-l ciorele. Cântă și cu ghitara, cântă și cu *harmonica*.

Ș-ori unde-i întorțe ochii în prăvălia dumnealui, dai numai de paseri cântătoare.

Ici un mierloi, colo, sus lângă tavan între doue *cadre* cu mörtea lui Maximilian, o privighetore. La terestră atêrnată, printre mai multe ghivece cu flori și borcane cu lipitori, stă colivia unui *cânalaș*. D'asupra ușii din curte se răsfață un pitpalac și de-asupra ușii cu gêmuri dela intrare, împodobită cu perdele albe de rețea, legate cochet cu noduri de panglică roșie, o gaită nestempêrată strigă mereu:

— *Poftiți, musu, poftiți!*

Ei, așa-i că nea Ghiță e un om și jumătate? Spuneți altfel de! decât ve dă meșii!

E sâmbătă seara și, după cum am spus, bărbieria lui nea Ghiță geme de mușterii...

Lui gură de aur și la trei băeți nu le mai stau mânille. Unul face clăbuci în capul unui chel, al doilea, ca să dea mai iute, face o scară frumoasă în capul unui mușteriu nou, și cel d'al treilea trage câte o tăietură în barba nerasă de trei săptămâni a unui măcelar, care injură de necaz de mama focului.

Numa nea Ghiță nu-și perde șirul nici al lucrului, nici al gurei.

Cu mânille *fasonéază* capul unui flăcău, cu gura ține de urit mușterii cari așteptă...

— Și *iei*, nea Ghiță, intrébă curios nea Stefan, un vecin d'al lui Gură de aur, că s'a schimbat politica, ai?

— *U fu, fu!* răspunde nea Ghiță, scoțând fierul ars din foc și ștergându-l pe șorțul dumnealui virgat din care ese fum.

— Ei, cum?..

— S'a dus dracului *calibru european*.

— *Calibru?*

— Ei, da, *Marcu* s'a dus la *taifal*!

— Care *Marcu*, nea Ghiță?

— A! că sadea mai ești, nea Stefane! Auți să nu șcie nici cine e *Marcu*!

— Ba șciu, nu e nea *Marcu* cărciumaru din colț?

— Ha! ha! ha! Bravos, nea Stefane! Bravos, da bine mai ești în *corent cu politica*! Auți, *Marcu* cărciumarul! Ha! ha! ție, nea Stefane, me faci să mor de ris...

Și nea Ghiță rîde cu poftă și arde nițel la cefă pe tinerul care sare în sus de durere. Mușterii rid de se prepădesc. Nea Stefan se bosumslă.

— Poți să riți cât ție-o plăcé, nea Ghiță, mie puțin îmi pasă. Da decât ai ride, ai spune mai bine dta, decât șcii, cine e *Marcu* dtale.

— Auți, decât șciu! răspunde nea Ghiță întepat și arangiând cu pieptenele un cărlionț în capul tinerului, care se liniștise. Se 'ntelege că șciu... giaba citeșce eu *gazete*? *Marcu* aste e *clonțărăristul* nemților și împêratul lor i-a dat *pașuș*... adică, cum icem noi, *papușii*...

— Așă că?..

— Așă că acur a venit *clunțelărist* chinăraru!

Capră.

— *Capră?*

— Ei, *Capră*! Și șcii că caprele sar al dracului și decât *Capra* asta o fi soiu reu, s'a dus dracului *calibru european* și cu el și puterea nemților...

— Și cine vine la putere atunci, nea Ghiță?

— Ei, *Muscarii*, cine vrei să vie? Ei și cu franțujii cari s'au legat împreună... Am citit asta chiar eri la *gazetă*...

— Așă-i! Așă-i! ție mușterii dând din cap încredințați.

Nea Ghiță urméză, încântat de *efectul* ce făcuse:

— *Marcu* ca *Marcu* și *Capră* ca *Capră*. Dar e alta mai grósă pe spinarea noastră...

— Ce e? intrébă toți curioși.

Nea Ghiță tace puțin ca să ațite și mai mult curiositatea ascultătorilor. Apoi de-odată, invêrtind fierul în pêrul tinerului care sîrșie, ție ingrozit:

— A venit *Nona*!...

— Cine? intrébă toți din prăvălie.

— *Nona*.

— Cine-i aia? ție nea Stefan.

— Sadea tot Sadea! răspunde nea Ghiță, care așteptase numai atât ca să mai dea un bobărnac lui nea Stefan. Păi, cine vrei să lie, mēi creștine decât nu *fata Fluarentei*?

— *Fata fluarentei!* ție toți mirați.

— Păi!... Da asta-i mai a dracului ca măsă...

— Și ce face, nea Ghiță, ție, așa să trăești? intrébă nea Stefan.

— Uite, te-apucă așa pe negândite, te trănțeșce la pământ și dormi dă ție ce-i aia... câte-o săptămână întregă fără să bagi în gură un pic de vin...

Ba câte-odată nici nu te mai scoli de loc... Până acum în București au pățit dandauna vre-o două sute de țăși din care vre-o trei sute *tutaplin*, s'au dus pe copcă... Pe crucea mea, de nu-i așa... Se vede că d'ăia i-a ăis Nona știți dela *Nani! nani!* puiu mamii! s'fărșește Gură de aur, dând un ultim perdaf tinerului.

Toți mușterii sânt spăriați. Nea Stefan își face cruce și-și scupă în sân. Ceialalți fac ca el.

Nea Ghiță a sfărșit cu *fasonatul* tinerului și ia la rënd pe nea Stefan, care tot gândindu-se la Nonă, i se face inima cât un purice. Asemenea și băeții trec la alți mușterii și în câteva clipe nu se mai aude în bărbierie decât clănțanitul forficilor și al gurei lui nea Ghiță care spune alte istorii.

Cum eși nea Stefan dela bărbier, fuga acasă. Spuse nevestii ce i-a spus bărbierul de ducă-s'ar în pustii de Nonă și-i porunci să nu mai dea copiilor decât usturoiu să mănance...

Apoi plecă la nea Marcu, cărciumarul din colț, ca să-i spuie și lui de bôla a nouă...

Nevêsta nu știe când s'a întors nea Stefan de la cărciumă... A două și inse dimineța nea Stefan care avea obiceiul să se scôle cu nôptea 'n cap, nu se clinti din pat... Dete femeia să-l scôle, el aș! Sforăia ca o sforăitoare... Il întorse, îl suci, gēba, par că eră un bușten.

Veni namēda. Nevêsta vēdēndu-l că nu se mai scôlă, își aduse aminte de ce-i spusese sēra și-i intră frica în sân. Incepū să țipe. Copiūi țipară și ei fiind că țipă mă-sa. Și etă și pe vecini că intră în casă spăriați și întrebând curioși:

— Da ce e, lele Sando? ce s'a întâmplat?

— Ce să fie, vai de mine, strigă biata femeie smulgēndu-și pērul! l'a apucat pe Sandu bôla ai nouă, *fata fluerenții*.

Par că le dete cu spuză, căci tôte femeile din casă o șterseră pe ușe când auțiră vorbele astea...

Intr'o clipă tōtă mahalaua șciea năpatea ce dase peste capul lui nea Stefan și-l tânguiă, că eră creștin bun...

Tocma 'n spre sēra, nea Stefan deschise ochii și dișe c'un glas răgușit nevestii-și:

— la dă cana aia cu apă, Sando, că me arde al dracului...

Ș-apoi se întorse pe partea aialaltă și dormi sdravăn până luni dimineță, când se sculă ca ômenii...

Tōtă Nonă lui nea Stefan fusese: că măncase sâmbălă sēra vre-o dece căpățini de usturoi pe cari le udase tot cu atâtea chilomane cu vin în cărciuma lui nea Marcu...

Marion.

B o n b ó n e .

La tribunal.

— Etatea dv, dșoră?

— Am trecut de 20 ani.

— Precīs, ve rog.

— Intre 20 și 30.

— Spuneți-ne, când veți fi de 30?

— Măne, dle president.

*

Țiganul e prins în furtușag.

— Mēi țigane, tu vrei să furi acolo?

— Ba. Frate-meu.

Gamă eromatică.

(In prosă.)

Nimic

Nu crede,

Totul e falș,

Tot e spoielă!

Vanitatea ne inghite;

Ômenii-au devenit vițioși,

Ēr lumea e un cuib de corupție.

Castitatea se scaldă în mocirla desfrăului,

Lingușirea jōcă ați rolul cel mai principal;

Incet, incet ne vom perde cu totul; căci

Nu mai avem nimic bun în tōtă ființa nōstră:

Totul s'a putrificat sub aburii infectați ai vițurilor,

Căci astăzi lumea 'ntregă nu exală decât deserație,

Și omenirea va perī, când corupția nu va mai avē ce rōde.

Și omenirea va perī, când corupția nu va mai avē ce rōde,
Căci astăzi lumea 'ntregă nu exală decât deserație.

Totul s'a putrificat sub aburii infectați ai vițurilor!

Nu mai avem nimic bun în tōtă ființa nōstră.

Incet, incet, ne vom perde cu totul; căci

Lingușirea jōcă ați rolul cel mai principal.

Castitatea se scaldă în mocirla desfrăului,

Ēr lumea e un cuib de corupție!

Ômenii au devenit vițioși,

Vanitatea ne inghite,

Tot e spoielă,

Totul e falș,

Nu crede

Nimic!

Gr. Mărunțeanu.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. Dl Iacob Negruzzi va publică în luna lui octombrie un volum din «Copiele» sale de pe natură. — Dl Duiliu Zamfirescu va publică la tōmnă un volum de novele, dintre cari unele inedit. — *Bustul lui Eminescu*, comandat de studenții universitari din București, va fi terminat pe la sfărșitul lui iulie. — Dl Ciru Oeconom a publicat un volum de poesii, intitulat: «Cronici și legende», din care reproducem și poesia din nr. acesta. — *Pictorul Georgescu* din București va espune acolo în casele Grecean un numer de 130 de tablouri lucrate de dsa.

Numerul jubilar al „Familiei” se completează din ce în ce mai mult. Pân' acuma ne-au scris dnii: V. Alecsandri, George Barițiu, Alesandru Mocsonyi, episcopii Melchisedec, Nicolae Popea și dr. Victor Mihályi de Apșa, B. P. Hașdēu, Titu Maiorescu, George Sion, Vincențiu Babeș, Iacob Negruzzi, V. Maniu, At. M. Marienescu, dr. I. G. Sbiera, A. D. Xenopol, Ar. Densușan, Th. D. Speranția, Duiliu Zamfirescu, Ionescu-Gion, Ioan Popescu, Iuliu I. Roșca, A. C. Șor, D. Stăncescu, A. Bărsean, Stefan Velovan, V. Bumbac, Dionisiu O. Olinescu, P. Dulfu, I. C. Panțu, V. B. Muntenescu, Ioan Pop Reteganul, N. A. Bogdan, V. Grozescu, Gr. Mărunțean, Aurel Iana, I. Bocanici și dōmnele Constanța de Dunca-Schiau, Smara, Sofia Vlad-Radulescu, Emilia Lungu-Puhallo și alții. Mai primim lucrări și 'n sēptēmăna viitoare.

Premii literare. Comitetul pentru participarea României la espositia din Paris s'a intrunit la București pentru a decide modul întrebuintărei sumei de 65 de mii lei ce au ramas disponibili, în urma cheltuelilor ce s'au făcut pentru espositia română la Paris. După ôrecare discuții s'a admis ca 3000 lei să fie dați pentru publicarea unei scrieri asupra espositiunei ro-

mâne la Paris și 5000 lei ca premiu pentru cea mai bună lucrare ce va apăre, în timp de doi ani de aci înainte, asupra istoriei române contemporane dela 1821—1890. În cea-ce privește restul de 50,000 lei, nu s'a putut lua nici o decisiune, de ore-ce a fost divergințe de opiniuni între membrii comitetului; unii au propus ca această sumă să se dea Ateneului pentru formarea unei biblioteci moderne, ér alții au susținut, ca suma să se întrebuinteze ca premii anuale pentru lucrări artistice și industriale.

Societatea științifică literară „Arhiva”, din Iași, încheiând al doilea an al existenței sale, a hotărît, că: 1. În sêra de sâmbătă 26 maiu v. va fi o ședință plenară, când se vor citi mai multe lucrări importante. Ședința va avé loc în cancelaria universității. 2. În ziua de duminică, 27 maiu va fi a doua ședință plenară, la care este invitată, pe lângă membrii societății și totă lumea iubitoare de cultură. Această ședință va avé loc în sala cea mare a universității și se va deschide prin o dare de sémă despre starea societății, ce se va face de dl președinte Gr. Cobălcescu; apoi o dare de sémă despre lucrările societății de cătră dl secretar general Gr. C. Buțureanu și apoi se va da cuvântul dlui Alex. Xenopol, care va vorbi des- »importanța principiului asociațiunii în dezvoltarea științifică și literară.« 3. Tot în aceeași zi la orele 2 p. m. toți membrii societății se vor adună în sala ședințelor societății, localul universității, de unde vor plecă cu trăsuri și anume spre a cercetă monumentele istorice Cetățuia și Galata, apoi tîrîmul dela tunelul ce se sapă la Bordea pentru calea ferată Iași-Vaslui.

✓ **Revistă nouă.** Sub titlul de »Buletinul ministerului agriculturii, industriei, comerțiului și domeniilor« va apăre în București la 15 a fiecărei luni în imprimeria Statului, o broșură în 8 de 3 până la 4 côle, al cărei cuprins se va compune din următoarele trei părți: 1, Acte oficiale, precum: decrete, decisiuni, circulări și instrucțiuni ministeriale; 2, Studii, dări de sémă și diverse documente privitoare la lucrările acestui minister, în ordinea următoare: a) Agricultură și industrie; b) Comerț și statistica; c) Domeniile și pădurile; d) Lucrări miniere și geologice, cuprîndînd minele, apele minerale, carierele și studiile geologice; e) Studii meteorologice și serviciul de măsuri și greutate. Ca redactori ai acestei reviste sînt însărcinați dnii: Petrescu, Beleş, Radianu și Cesianu, funcționari superiori dela ministerul domeniilor. Ca secretar de redacție va fi dl Al. Vlațuță, cunoscutul poet. Curios teren de activitate pentru un poet!

✓ **O nouă piesă musicală.** Cunoscutul nostru compozist musical, dl Ioan Vidu din Lugos, care a îmbogățit repertoriul corurilor noastre vocale din popor cu mai multe compoziții foarte potrivite, a scris o piesă nouă musicală, sub titlul: »Resunet dela Crișana«, cor miest, compus din cele mai frumoșe arii populare române.

✓ **O carte despre Pompei.** Dl Ión Kalendaru, administratorul domeniului Coronei în România, va publică la București săptămânile viitoare o nouă lucrare asupra vieții și civilizațiunii latine. Lucrarea eminentului jurisconsult român va purtă titlul de »Viața municipală la Pompei«, și va fi publicată întei în limba română.

✓ **Autori români traduși în bulgăreșce.** Citim în »Românul«, că dl Butoff, student bulgar, a tradus în limba bulgărească mai multe bucăți din autorii noștri cei mai principali, ca Alecsandri, Eminescu, Gane, Slavici, D. Zamfirescu etc. Aceste traduceri vor apăre în suplimentul literar al unui ziar cvotidian din Sofia.

Teatru și musică.

Știri teatrale și musicale. *Violoncelistul Dinicu* din București va fi numit violoncelist al curții regale române. — *La Câmpeni* Reuniunea de cântări și musică a plugarilor români va ține adunarea sa generală în 1 iunie, sub presiunea dlui Ioan Matora. — *Tenorul Gabrielescu*, se dice, că în stagiunea viitoare va merge la București, să dea acolo câteva reprezentațiuni de operă; dar numai »se dice.»

Șovinismul și corurile noastre populare. Cu durere și indignațiune vedem, că șovinismul fanatic, care în orbă sa nebună pe di ce merge devine tot mai intolerant, în timpul din urmă a început să se năpustescă și asupra corurilor noastre din popor. Este unul din titlurile noastre de mândrie națională, că avem astfel de coruri și oricine trebuie să fie de părerea, că ele merită spriginul tuturor omenilor de bine. Și cu toate acestea, ce să veți? Tocmai de acolo au fost atacate, de unde mai puțin se așteptau: din partea autorităților publice. Șovinismul fără cumpăt, care pizmuește progresul în arte al poporului nostru, nu s'a sfiit a-i pune pedecă. Acest fapt herostratic s'a sevrșit în părțile Timișorii, tocmai acolo unde avem cele mai multe coruri populare. Încă înainte de Paști, solgăbirul din Recaș a împedat corul din lanova; ér de curênd un alt solgăbiru a oprit concertul anunțat de corul din Moșnița, pentru cuvântul că corul acela n'are statute întărite. Se pôte, dar motivul acesta e numai un pretext; adevărata cauză, cutezăm a o spune, este că corul cântă româneșce; sîntem siguri, că decă ar cântă în »limba statului«, nimene n'ar mai întrebă de statute, ci ar merge s'aplaudeze — chiar și dl solgăbiru. Dar nefericitul șovinism, totuș nu se va puté bucură de încetarea corurilor, căci decă n'au statute întărite și nu pot da concerte ca coruri, vor puté ca diletanți, sub acest titlu nimene n'are dreptul să le oprêscă. Într'aceea caute și corurile noastre să și aibă statute întărite!

Concert în Slatina. Duminică în 13/25 maiu s'a dat în sala casinului din Slatina în România un concert pentru mărirea fondului museului dela gimnasiul real de acolo, cu concursul dlui Traian Mureșan, baritonist, al dnei S. Davidescu, trei A. Lapommeraye, trei C. Stănculescu și al mai multor domni din Slatina. Programa: 1, I. Mureșan: »Trecui valea«, cântat de corul miest al studenților. 2, G. Verdi: »Aria și Cabaletta«, din opera Ernani, cântată de T. Mureșan. 3, Th. Gheorgescu: »Ești departe«, cântat de dra C. Stănculescu. 4, F. Liszt: »Rossignol«, executat la piano de dra A. Lapommeraye. 5, L. Denza: »Ochii albaștri«, (Romantă) cântată de dl T. Mureșan. 6, Eminescu: »Satira a III-a«, declamată de ***. 7, L. Gozlan: »Le Rêve« (Visul) cântat de dra A. Lapommeraye. 8, G. Donizetti: »L'addio« (Duet) cântat de dna S. Davidescu și D. T. Mureșan. 9, Grieg: »Cortegiul nupțial« Norvegian, executat la piano de dna S. Davidescu. 10, I. Mrepian: »Cimpoiul« (Caprițiu) executat la piano de dna S. Davidescu. 11, I. Mureșan: »Reintorcerea în țeră«, cântată de T. Mureșan.

✓ **La Caransebeș** Societatea de lectură a tinerimei teologice-pedagogice va arangia luni a doua zi de Rosalii, ședință publică în sala »comunității de avere.« Programa, cu motto: »Uniți în cuget«, de A. Sequens, executat de corul societății: 1, »Cuvânt de deschidere«, rostit de presidentul soc. 2, »Marșul lui Mihaiu Vitezul«, de ***, executat de orchestra soc. 3, »Cisla«, de C. Porumbescu, executată de corul soc. 4, »La icônă«, poezie de Al. Vlațuță, declam. de I. Pepa ped. cl. III. 5, »Consolare«, de ***, executată de

orchestra societății. 6, »Românele în istorie«, disertație de I. Popovici, cl. cl. I. 7) »Călugărița«, de A. Sequens, executată de corul soc. 8, »Doina«, de Henri, solo de flaută, executat de I. Chișoșan cl. c. I. 9, »Serenadă«, de Schubert, executată de orchestra soc. 10, »Șoldan Vitezul«, monolog de V. Alecsandri, predat de N. Stoichescu ped. c. III. 11, »Doină doimită«, de I. Vorobchievici, executată de corul soc. 12, Cuvânt de închidere, rostit de presidentul societății.

Biserica și școlă.

Șciri bisericești și școlare. *Maj. Sa* a dăruit din casetta sa privată 100 fl. comunei bisericești gr. c. din Comloșul-mare pentru edificarea școlii. — *Pr. Ssa episcopul I. Mețian* a început în săptămâna trecută visitațiunea canonică, pe care o semnalarăm în nr. trecut, și o va continua în săptămâna viitoare, vizitând comunele bisericești din giurul Timișorii. — *Protopresbiterul M. Draghici* din Fabricul Timișorii a fost pus impensiu de la doroșta sa, de către consistoriul din Arad. — *Flórea Moțu m. Mărginean*, Giula Dragan m. Roman și vęd. Crușița Nēmțu cumpărară pentru biserica gr. c. din Șeitin în Cianad, odăjdii bisericești, în preț de 120 fl. — *In Dolova*, comună în protopresbiteratul Panciovei, se va clădi biserică nouă gr. or. română, care va costă 36,488 fl.; lucrările vor fi conduse de dl arhitect-inginer Adrian Diacon din Bogza-monțană.

Memorandul preoților sătmăreni, în cauza gimnasiului din Beinș și a școlilor române din comitatul Sabolciu, despre care vorbirăm în nr. trecut, e compus de protopopul Gavril Lazar. E subscris de 15 preoți, între cari sânt: 1 archidiacon, 1 canonic onorar, 4 protopopi și 9 preoți. Aderenții canonicului Lauran nu s'au presintat la conferința din Sătmar, unde s'a volat memorandumul. Doi protopopi, dimpreună cu archidiaconul, l'au semnat numai cu reserva, că în cas de respingere, nu-l apeliță la forul mitropolitan.

Biserica st. Nicolae din Brașov a indreptat prin sinodul parochial o adresă către Esc. Sa părintele archiepiscop și mitropolit Miron Romanul, în cestiunea proiectului de lege pentru asilurile de copii, rugându-l să binevoescă a stărui dimpreună cu ceialalți archiepăstori și cu alți frunțași ai bisericeii noastre la cercurile competente, ca acest proiect să nu devină lege în forma, în care s'a presintat camerei de ministrul de culte și instrucțiune publică.

Ce e nou ?

Hymen. *Dl dr. Aurel Demian* medic în Arad și dșóra Olivia Petco, fiica dlui dr. Lazar Petco din Arad, s'au logodit acolo 'n 29 maiu. — *Dl dr. Alexandru Popa*, medic practic în Viena, s'a logodit la 2/14 maiu a. c. cu dșóra Malvina Worliczek din Speising lângă Viena.

Șciri personale. *Dl Eugen Mețian* a fost promovat la 17 maiu de universitatea din Budapesta la gradul de doctor în drept. — *Dl Sigismund Achim*, notar la tribunalul din Bichiș-Giula, a fost numit subjude la judecătoria cercuală din Bichiș. — *Dl Stefan Iulian* dela Teatrul Național din București a plecat la Gleichenberg pentru căutarea sănătății sale.

Academia Română vineri 11/23 curent ora 1 p. m. a ținut ședință publică. Dl B. P. Hașdău a cetit câteva articole din Marele Etimologic. Dl

Gr. G. Tocilescu a comunicat noue descoperiri arheologice.

Asociațiunea transilvană. Din procesul verbal al comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român luat în ședința dela 23 aprilie nou se vede, că în aceea ședință, dl Parteniu Cosma, membrul comitetului și director al institutului de credit și economii »Albina« prin hărtia dto 29 martie a. c. Nr. 6597 incunoșcințeză comitetul, că adunarea acționarilor număului institut a votat, ca și în trecut, din cuota menită pentru binefaceri și scopuri culturale, școlii civile de fete a asociațiunei pentru acoperirea trebuințelor curente 500 fl., — asociațiunei transilvane pentru crearea de 10 stipendii à 50 fl., pentru elevele internatului 500 fl. Adunarea a luat cu mulțămită act de »subvențiile considerabile generose și patriotice« votate de adunarea institutului »Albina« și pentru conferirea lor se va escrie concurs la timpul seu.

Maiaturi. *La Blaș* societatea »Concordia« va aranja în 2 iunie n. o petrecere de vără în grădina lui Comșa din Veza. — *Tinerimea din Coșocna* va aranja în 3 iunie n. petrecere de vără în sala școlii gr. c. de acolo.

Serbare militară. În 10/22 maiu, aniversarea victorioșei lupte dela Aspern 1809 în contra lui Napoleon, în care s'a distins bravul regiment 31 de infanterie, recrutat din părțile Sibiiului, a fost în Sibiiu serbare militară, la care au luat parte generali, ofițeri de stat major și superior, întreg corpul ofițeresc și numeros public. După serviciul divin, trupele au defilat cu musica în frunte. În curtea casarmei, maiorul Malicky le esplică soldaților în limba lor maternă (română) înșemnatatea acelei zile. După amēdi a fost prând festiv între ofițeri, în care timp musica a cântat. Portalul casarmei a fost împodobit cu stēguri și cu frunță verde.

Oglinda lunei.

Descoperirea comorilor împăraților Bizanțului. Sultanul aușide de mult vorbindu-se, că sânt ascunse prelungă sânta Sofia în Constantinopole comorile împăraților Bizanțului, deci curēnd a numit o comisiune, care să caute și să le afle. Comisia s'a și transportat la s. Sofia, a cercat, dară n'a aflat nimic. A mai făcut ea cercetări și în câteva biserici și s'a dus în urmă la s. Irina. Aici observând zidurile mai de aprōpe, a dat de o ușă de pētră așă de bine ascunsă, încât nu mai fusese nici odată observată. Ea a deschis ușa cu mare greutate, apoi a dat de o scară în pământ și a ajuns într'o sală mare boltită cu pētră: într'nsa erau înșirate lăci cu bani de aur, mese încercate cu obiecte, precum: corōne imperiale, sceptru, tōte înfrumșetate cu petri prețioșe, aparținēnd foștilor împărați ai Bizanțului. Ea a găsit și un copăcel de aur cu frunțe de aur și cu păserele; păserelele au niște mecanisme, cari făceau odinioră să ciripescă, dar acum mecanismele acele nu funcționează. S'a găsit și un leu de aur în mărimea naturală cu botul pe labe; trebuie să fie unul din cei doi lei, cari erau puși pe columnele porții de onōre ale palatului împăraților bizantini. Este de remarcat și o șea de aur și o armatură de ale împăratului Constantin Paleologul. Sultanul a vizitat sala comorilor. Acum comisiunea, presidată de marele vizir, face inventarul tuturor obiectelor, cari au o valōre fōrte mare.

Monument pentru Jeanne d'Arc. Episcopul de Verdun Pagis a rostit în biserica Madelaine din Paris o predică într'u amintirea Jeannei d'Arc, în scopul de a ridică aceleia o statuă colosală, apoi ēnsuși a

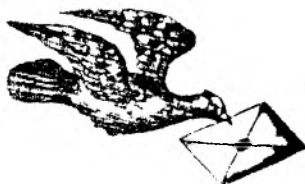
umblat pe la toți cei de față spre a adună colecte benevole în acest scop și i-a succes a adună 50,000 franci.

Un șerpe obrasnic. Ziarul »Interesul Public«, din Cholet, publică faptul următor pe care i l'a povestit un abonat. Acum vr'o trei săptămâni, la Mont-faucon, dna X... auzi noaptea pe fetița sa plângând și zicând: — Animalul! Luați animalul! Muma se sculă, aprinse luminarea, examină lăgănul în care dormia fetița; nu vădă nimic și se culcă ér, incredințată că copila visase. A doua zi copila început din nou să plângă și să zică: — Animalul! Luați animalul! Mama se sculă ér, desvêli fetița și ce grozăvie! Vêdă incolăcit pe mâna și gâtul fetiței un șerpe cu solzi negricioși. Șerpele, cum vădă lumina, sări jos și dispărú, nu se șcie pe unde. Bărbatul, femeia și servitorea l'au căutat înzădar câteva zile. Se crede că are un culcuș sub casă.

Papa și Dante. Papa Leo în tinerețe s'a ocupat mult cu poesia. Autorul lui de predilecție a fost și este Dante. Mai zilele trecute un culcer al seu i-a dat o ediție veche și rară a lui Dante. El primi cu bucurie și zise: »Uite, așa de mult imi place »Divina Comedia« încât și acuma o șciu pe din afară. Incercă-me!« Și 'n adevăr papa ori unde i-a deschis culcerul șciea să continue cu versurile.

Pești cari umblă țipând pe uscat. Un vapor englez s'a slărîmat pe cõsta de međa-noapte a Australiei, bătut de valurile oceanului cel Bland (ce blândete e asta?) Căpitanul și doi matotoși au scăpat în not la o cõstă, ca vai de capul lor. Și erau așa de obosiți că au dormit trei zile. fără Nona. Căpitanul s'a deșteptat înaintea celorlalți doi; eră noapte când s'a deșteptat și eră lună, o lună alburie, tremurătoare cum e în Australia. Căpitanul se ridică într'un cot și-și preumblă mâna pe erbă, lângă densul, căutându-și pipa. Sërmanul, credea că se află în cabina sa pe vapor. Tocmai după jumătate de cias început să-și aducă aminte de cele petrecute. Pe când stetea și se gândia la nenorocirea lui, auzi foșnetul erbei impregiurului lui și niște țipete ca ale șerpilor. Se uită cu băgare de sémă și vădă prin erbă o mulțime de corpuri strălucitoare care se mișcau încõce și incolo. Făcú o mișcare spre a se ridică în picioare, înse în același moment corpurile săriră în aer și dispărură în mare. Căpitanul și matrozii au trebuit să stea mai multe zile în acele locuri. Noptile următoare densii au putut să observe cu de amênuntul corpurile strălucitoare care umblau prin erbă la razele lunei. Erau niște pești lungi de câte o palmă, lați, cu solzi gălbui, cu capetele turtite. Inotătoarele lor dela pantece erau așa de tari, încât ei puteau să umble ca pe picioare. Căpitanul și matrozii au prins mai mulți pești d'aceștia și i-au dus la Sidnei unde au plecat, după doue săptămâni dela naufragiu, pe un vapor francez. Peștii aceștia curioși au intrat acum în cercetarea naturaliştilor australiani.

Poșta redacțiunei.

Valeadeni. Numerele cerute s'au trimis acum a doua oră. Credem că le-ați primit.

Teiuș. Regretăm, că pentru scopul acela nu putem întrebuința nici una din ele.

La...! Nu se admite.
«Dni dr. V. B. în Sibiu.» Se înțelege că a sosit.

Maidan. Dóră 'n numărul viitor.

Problemă.

De A.

Trei studenți mergând pe ferii acasă și apucându-i o ploie mare, traseră la un hotel. Dimineața cerură ceva de dejun. — Ce poștiți? salamă, slănină seu cafea? — Unu salamă, al doilea slănină și al treilea cafea — răspund ei. La amieđi mâncară toți la olaltă. Sêra mâncară numai doi ênși la olaltă, al treilea mănca numai singur. După cină rugară pe hotelier să le facă conto. — Ce cont să ve mai fac? Dvõstre sũnteti studenți, veți șci adauge. Pentru dejun veți plăti unu 36 cr., al doilea 27 și al treilea 18 cr. Pentru amieđi 1 fl. 80 cr., ér pentru cină, cei doi 72 c., ér al treilea numai 54 cr. — Bine! răspunseră studenții și se apucară de adaus. Adăugând aflară, că toți la olaltă au să plătescă numai 9 cr. Cum se pôte asta? . . .

Terminul de deslegare e 14 iunie. Ca totdeuna și de astadată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitõrei din nr. 6 :

»Martie.«

Deslegare bună n'am primit dela nimene.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositoare în tôte bõlele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăile, colica, catarul de stomac, acrêla 'n gât, gălbînarea, grêta, vêrsarea, durerile de cap (dêcă provin din stomac,) sgârciurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemo-roidelle etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuințare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, în Kremzier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imităză mult. *Semnul veritabilității* este, că fiecare sticlucă trebuie să fie împachetată în hârtie roșie, *provădută cu marca de sus* și să aibă *regulele de întrebuințare*, mai observându-se, că este tipărită în *imprimeria lui H. Gusek în Kremzier.*

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se 'ntrebuințeză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremzier Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dêcă banii se trimit înainte, se espedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sũnt niște lécuri secrete. Descrierea se află în regulele de întrebuințare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: în *Oradea-mare* la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; în *Berețyó-Ujfalú* la farm. Geza Tamásy, în *Kis-Marja* la farm. Fr. Gallasy; în *Komádi* la farm. G. Scholtz; în *Salonta* la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; în *B. Diosig* la I. Vaday.

33—44

Călindarul săptămânei.

Dia sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sõrele
Duminea	Rusalior	Ev. dela Ioan c. 17 gl. 6. a inv. 10	res. ap.
Duminea	20 (+) St. Rusali	1 Iuni	Gratian 4 19 7 34
Luni	21 (+) Const. si Elena	2 Erasmu	4 18 7 35
Marti	22 Cuv. Vasiliscu	3 Clotildis	4 17 7 36
Mercuri	23 Par. Mihail	4 Quirinus	4 16 7 37
Joi	24 Par. Simeonu	5 + Dina Dnului	4 15 7 38
Vineri	25 + Afłarea c I. B.	6 Norbert	4 14 7 39
Sâmbătă	26 S. Apostol Carp	7 Lucretia	4 13 7 40

Rugăm pe aceia cari, de și primesc fõia regulat, înse totuș nici acuma nu ne-au trimis abonamentul, să-și achite acesta datorie de onõre.

Proprietar, redactor respunzător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hùgel în Oradea-mare.